

D A N M A R K

Tidende for Politik og Tidshistorie.

Redigeret af Th. Overskou. Udgivet og forlagt af A. C. Klostok.

Sendes, i Folge Kongelig allernaadigst Tilladelse, med Pakkeposterne i Danmark og Hertugdømmene.

Nr. 61.

Mandag, 12. Marts.

1838.

ROSMATO VII — 1 — S.

Z. t. N. 58383147. — 1.

Kjøbenhavn, 12. Marts.

Under 27de f. M. er der tillagt Hofmarschal, Grev C. D. Haxthausen, Storkors af Dbr. og Dbrind., Ordre til at indtræde i den under 4de Mai 1803 anordnede Commission angaaende Christiansborg Slots Gjenopbygning.

— Under 2den d. M. er der tillagt Vicebrandmajor L. N. Blom, Ridder af Dbr., Ordre at indtræde som Medlem i den borgerlige Indrollerings-Commission i Kjøbenhavn.

— Den 3die d. M. er hidtilværende hannoveransk Consul i Helsingør N. A. Genwick anerkjendt som hannoveransk Generalconsul i Kjøbenhavn, for de danske Der og for Jyllands Ryster; Grosferer W. E. Fiedler som Hansestedernes Viceconsul i Kjøbenhavn, og portugisisk Viceconsul sammesteds J. N. H. Garrigues som antaget Mandatarius i Helsingør for det portugisiske Generalconsulat i Altona, indtil en ny Viceconsul definitivt er der udnævnt.

— Da den 3die Deputerede for Sædegaardseierne i Aalborg Stift og den under Viborg Stift hørende Deel af Aalborg Amt, Proprietair Gleerup til Bang, har anmeldt, at han paa Grund af svageligt Helbred heller ikke denne Gang kan møde i Provindstingstændernes Forsamling for Nørre-Jylland, har den kongelige Commissarius indkaldt den 1ste Suppleant for bemeldte Valgdistrict, Baron K. J. W. Arenfeldt til Sædegaard, der ogsaa i den i 1836 afholdte Forsamling var indtrædt i Stedet for Proprietair Gleerup til Møde i dennes Sted.

— I Lørdags ankom hertil en Slæde fra Naar.

— Administrationen for „Kunstforeningen“ har udsat en Sum af 500 Rbd. rede Guld for en fyldestgjørende Løsning af den arkitektoniske Opgave: **Et Museum for Thorvaldsens Arbejder og Kunstsamlinger.** I det Administrationsindbyder de danske Kunstnere, baade her hjemme og i Udlandet, til at concurrere ved Løsningen af denne Opgave, tilføies følgende særlige Bestemmelse for, at den kan kunne anses for at være løst. a) Bygningens Bestemmelse er at optage ikke blot Thorvaldsens egne Arbejder, men ogsaa hans Samlinger af Kunstsager. Til den Ende maae de Concurrerende forskaffe sig den nøiagtigst mulige Oplysning om Alt hvad Thorvaldsen har udført, ved hvilken Leilighed anbefales til Veiledning Thieles større Værk saavel som hans mindre Skrift om Thorvaldsen, der i sin Tid er bleven udgivet af Selskabet for Trykkefrihedens rette Brug, ligesom og den i forrige Aar (hos Flemming i Glogau) begyndte tyske Udgave

af Omrids efter Thorvaldsens Arbejder. Og kunde hermed confereres de af disse, der ere opstillede paa Christiansborg Slot og paa Charlottenborg samt i Frue Kirke. Ligeledes maae Underretning søges om Omfanget af de ommeldte Thorvaldsens tilhørende Kunstsager, bestaaende af Arbejder i Marmor og terra cotta, Bronzer, skaarne Stene, Mynter, Malerier, Tegninger og Kobberstik. Man tilraader de herværende Concurrenter, for at erholde den muligst nøiagtige Kundskab herom, at sætte sig i Forbindelse med de danske Kunstnere, der deels nu for Tiden opholde sig i Rom, deels nyligen ere hjemkomne derfra. Projectet ledsages af en detailleret Forklaring om Alt hvad Forfatteren har tænkt sig at skulle opstilles i Museet. Forresten maa Pladsen være saaledes beregnet, at en smaalig Benyttelse af samme ei skal være nødvendig. b) Der maa paa det Omhyggeligste være sørget for en fortrinlig Belysning og for en harmonisk Opstilling, hvorfor Opmærksomheden særligt bliver at henvende paa, hvorvidt Projectets Natur kan føre det med sig, at Statuer og Monumenter fordeles i flere eller i færre, men mere udstrakte Rum. En Sag af ikke mindre Vigtighed er, at der træffes de meest betryggende Midler til at afværge Fugtighed, — der saa let kan blive skadelig for de Kunstværker, som ere af et mindre varigt Stof, — samt at der sørges for en beqvem og sikker Opvarming. c) Enhver ikke streng nødvendig Decoration opgives for Diebliffet. Henigtsmæssighed i Rummet's Anvendelse og Fordeeling, Simpelhed, men Reenhed i Linier og Forhold, ere derfor de Prydelser, som der her først og fremmest maa tænkes paa; derimod anbefales det Architecten at behandle sit Project saaledes, at Bygningen efterhaanden, som Leilighed dertil maae frembyde sig, kunde baade indvendigt og udvendigt modtage saadanne Forskjønelser, der ere værdige for den og de Kunstskatte, den skulde optage. d) Da Midlerne til Bygningen væsentligt skulde tilveiebringes ved privat Subscription, bør det nøie paaagtes, at Projectet ei frembyder Umuligheder ved overdrevne Fordringer paa pecuniære Kræfter. Man indskrænker sig imidlertid her paa det Indstændigste til at anbefale Concurrenterne enhver Sparommelighed, der paa nogen Maade lader sig forene med et Project, som det forlangte; dog at denne Sparommelighed ikke taber sig i hvad der er upassende for en Bygning, der vil blive betragtet som et nationalt Monument. Ethvert Project maa være ledsaget af de fornødne nøiagtige Overslag. e) Hvad Localet angaaer, da nævnes her ifkun den Hovedfordring, at Byggepladsen maa være fri, for at Lyset kan virke aldeles uhindret; forresten kan den vælges hvor den her i Staden maae findes meest passende; dog at Stedet ikke frembyder Hindringer for Bygningens virkelige Udførelse. f) Projectet bestaaer af: en Situationsplan,

Grundplan af de forskjellige Etager, og saamange Gjennemsnit og Opstalter, som vilde være tilstrækkelige til at give et fuldstændigt Billede af Compositionens indre og ydre Character, samt af en perspectivisk Fremstilling af det Hele. Maalestokken for de geometriske Tegninger antages at være: ved Planerne 2 Linier pr. Allen, og ved Gjennemsnit og Opstalter 4 Linier pr. Allen. Projecterne blive at indsende til Administrationen inden næstkommende 1ste November og undertastes Bedømmelse af en Committee. — Ligeledes har Selskabet udsat en Sum af 500 Rbd. rede Solv for et Malerie til en Altartable til St. Maria Kirke i Helsingør, til en Hvide af 3 Allen, 4 Tommer og en Brede af 2 Allen, 15 Tommer. Som Sujet er valgt: *Bebudelsen, efter Lucas's Evang. Cap. 1 B. 26—38.*

— (Meddeelt). I Kjøbenhavnsposten N° 33 d. A. findes en Artikel, dateret Kjøbenhavn den 2den Februar 1838, der ikke alene synes at skulle retfærdiggjøre Justitsraad Frisch's Ansættelse som Land- og Søekrigscommissair, men tillige at at indeholde en Behreidelse, fordi disse Embeder „i et halvt Seculum“ ikke saaledes som de lærde, ere blevne besatte med „Jurister“. Om nu det første eller sidste er Hovedhensigten, vilde vi lade staae ved sit Værd, og fremdeles overlade til høiere Authoriteter at udvælge de Mænd der ere duelige og værdige til at anbetros Statens Embeder. Men da hiin Artikel fortæller os: at de Militaire ere aldeles „blottede for de Kundskaber, der udfordres til at bestride de omhandlede Embeder;“ — saa bede vi blot den ærede Forfatter meddele os, om vi deraf skulle drage den nærmeste Slutning: At Landet altsaa har 8 uduelige og kun een eneste duelig Land- og Søekrigscommissair: — ikke at tale om de tvende Generalkrigscommissairer, der ligeledes i en Række af Aar have været, og endnu ere besatte med Militaire? Thi i saa Tilfælde antager Sagen en anden Character, og vi vilde da lettigen kunne overbevise ham om, at saadant langt fra er Tilfældet, og at Land- og Søekrigscommissair-Embedet netop er et militairt Embede for Militaire; men — at blot den Omstændighed, at her i Landet den militaire Udskrivning endnu forterer under et civil Collegium, har vildledt den ærede Forfatter, og bragt ham til at forsvare en Sag, der synes, i hans Overbeviisning, at have behovet det; — thi det er hvad man kalder, et Forsvar uden Angreb.

— I dag blev den 1ste Classe af det 91de Kjøbenhavnske Classelotterie trukket med 18 Numere. Den højeste Gevinst, 3000 Rbd., faldt paa Amben: 25:273; 4 Gevinster hver paa 1000 Rbd., paa Amberne: 28:183, 83:223, 76:202 og 37:245; 10 Gevinster, hver paa 100 Rbd. paa Amberne: 9:183, 66:133, 29:273, 61:326, 36:326, 22:170, 11:170, 73:254, 79:202 og 18:207. Iøvrigt henvises i Henseende til de mindre Gevinster til Trækningslisten. De udtrukne Bagtal ere: 133, 143, 164, 170, 183, 185, 199, 202, 207, 223, 241, 245, 251, 254, 273, 321, 326 og 375.

Den idag ventede Hamborgerpost var ved "Dagens" Slutning Kl. 3 ikke ankommen.

Postetterretninger.

London, 23. Februar.

Den 20de har Hr. Creswell i Underhuset andraget paa en Afgjørelse af de danske Fordringer (ikke Fordringer, som Danske have paa England, men som engelske Underaatter have paa den engelske Regjering formeddelt de Dancks Optagelse af engelske Skibe, hvorfor Regjeringen skal give Erstatning af det der er indkommet ved Salget af confisceret dansk Eiendom.) Et engelsk Blad bemærker om disse Fordringer: 1807 under den dybeste Fred, medens en dansk Gesandt residerede i London, angreb Britannien Kjøbenhavn og borttog tillige 300 den danske Nation tilhørende Skibe, som laae paa Themsen. Skibene ligesom alle andre Urter af dansk Eiendom bleve solgte under det Paaskud at holde engelske Underaatter skadesløse for mulige Tab i Danmark. Den Sum, som af Salget blev ind-

betalt i Skatkammeret, var 1½ Millioner £, hvoraf de, som have gjort Fordringer paa Erstatning, kun have erholdt 200,000 £, medens den øvrige Deel har tabt sig under de tidligere Skatkammerhørders Hænder. Et andet Blad kalder Angrebet paa Danmark i Aaret 1807 en uforudset, ja uhort Begivenhed. Det er en Skændsel for hele Folket — siger Sun —, at en Fordring, som hviler saa fuldkomment paa Retfærdigheden, saalænge bliver omvistet af Regjeringen; thi vare Partierne Privatpersoner, var enhver Modstand mod Klagen umulig og unyttig ved Domstolen.

Fra Montreal i Nedre-Canada meldes, at mange franske Familier forlode Staden, hvoraf man formoder at nye Oprensplaner snart vilde komme til Udførelse. En stor Oversømmelse har den 21de Januar sat den sydlige Deel af Staden under Vand og forarsaget et Skade, som anslaaes til 90,000 Dollars.

Paris, 1. Marts.

Regjeringen har nu forelagt Deputeretkammeret den kæmpemæssige Plan om et Jernbanesystem, hvorved Paris skal gjøres til Centralpunktet for 9 Jernbanelinier, der løbe til alle Sider: til Havre, til den belgiske Grændse, til den tydske Grændse, til Lyon og Marseille, til Nantes, til den spanske Grændse og til Toulouse. Længden af samtlige Baner anslog Handelsministeren til 1100 Lieues og Omkostningerne til en Milliard Fr.; dog vil Ministeriet ikke paabegynde samtlige Baner paa eengang, men for det Første indskrænke sig til 4, nemlig den fra Paris til Belgien, den til Rouen, den til Bourdeaux og den fra Lyon til Marseille, hvilke fire Linier gennemløbe 375 Lieues og vilde koste 157 Millioner Fr.

For nogen Tid siden gif i Paris det Rygte, at Kongen var død; Grunden til dette Rygte er sølsom nok: paa Slottet blev nemlig en Kammerjener hos Prindsesse Adelaide, ved Navn Le Roi, ramt af et Slagstod og døde, og da Kongen netop til samme Tid var noget upasselig, blev Navnet Le Roi forvevlet med le roi.

Belgien.

En egen Bevægelse sætter i denne Tid Liv i det liberale Partie i Belgien: Kampen imod Regjeringen er ophørt; men en anden, maaskee ligesaa haardnakket, er bleven fremkaldt ved en mod Tidens Aand stridende Forsølgelseslyst fra Kirkens Side, der, dog sandsynligviis feilagtigen, troer sig fastere, end den i Grunden er. Erkebispens af Mechelns Circulaire imod Frimurerlogerne har hos disse fremkaldt en energisk Opposition, og en Forsamling, som holdtes i Brüssel den 8de Februar og som under almindelige Forhold maaskee næppe vilde have samlet 50 Personer, forenede denne Gang 700 Murere, og gav Anledning til — hvad man endnu ikke havde oplevet — Optagelsen af 40 Profane. Det er vel sagt at Frimurerlogerne i Belgien stedse havde kæmpet imod Obscurantismen ved at udbrede Sandhedens Lys; dog havde denne Kamp hidtil været meget ufyldig, og kunde ikkun været lidet farlig for Formorfelsespartiet. Det Største, som hidtil fremgik af disse Bestræbelser, var „det frie Universitet“; men dette har dog stedse været saa forsigtigt, at Universitetsraadet ikke alene ved den første Sammentrædelse paa Raadhuset, men ogsaa siden gif tilbærks med den største Skaansel; det er derfor ubegribeligt, hvad der har bevæget Erkebispens til at betræde en saa upassende Vej, da nu Frimurere, som i flere Aar ikke have besøgt nogen Loge, ere vendte tilbage og hellige Logerne deres Virksomhed. Baron v. Stassart, Gouverneuren af Brabant, er nu Stormester for det store Orient, og Kongen er ikke alene selv Frimurer, men har ogsaa modtaget Titel af Frimureriets Protector. Det er saaledes vanskeligt at forudsige, hvilke Folger denne Spænding kan drage med sig; dog kan det vel anses for afgjort, at den vil virke skadeligt for det katolske Partie.

Italien.

Fra Sicilien er til Neapel indløbet Efterretninger om at politiske Uroligheder skulle atter være udbrudte der. Hvorledes de vitter sig, var endnu ikke bekendt; men det hed, at Prinds Earl, (der som bekendt har formælet sig med Miss Penelope Smith), fra Malta af iøvrigt havde arbejdet paa at adskille